

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.016/2024/6.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Rácz Zoltán ügyvéd (Cím17) által képviselt Felperes Cím2 alatti lakos felperesnek, a MÓZES Ügyvédi Iroda (Cím18; eljáró ügyvéd: dr. Mózes Brigitta) által képviselt Alperes Cím1 alatti székhelyű alperes ellen, sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 9.M.70.197/2022/54. számú ítélete ellen az alperes által 56. sorszámon előterjesztett fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 95 250 (kilencvenötezer-kettőszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban felmerült, állam által előlegezett 240 000 (kettőszáznegyvenezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes segéd munkás munkakörben 2022. május 26-tól 2022. augusztus 31-ig napjáiig állt az alperesi munkáltatónál közfoglalkoztatási jogviszonyban. A munkába lépéskor kapott egy védőszemüveget és egy STHIL 460-as fűkaszát, arcvédő pajzsot azonban nem biztosított a munkáltató.

[2] 2022. május 30-án tanú5, az alperes munkavezetője gépjárművel kiszállította a felperest, valamint három munkatársát – tanú2ot, tanú3t és tanú4t – a (TERÜLET)re. Itt kijelölte, hogy melyik terület az, amelyet forgalomtechnikai okokból le kell kaszálniuk. Ehhez a munkavégzéshez a felperes olyan STIHL 460-as típusú motoros fűkaszát kapott, amelyről hiányzott az ún. „terelő” (védőburkolat). Ezt a hiányosságot a felperes a munkavégzés előtt jelezte tanú5nak, aki arról tájékoztatta a felperest, hogy a késhez való megfelelő terelő ugyan rendelkezésre áll, de az azt rögzítő csavar nem és a felperesnek a munkát ezzel a hiányossággal kell megkezdeni. Ezt követően tanú5 a munkaterületet anélkül hagyta el, hogy valakit munkairányítónak kijelölt volna.

[3] A munkavégzés helyén magas, derékig érő fű volt, amely munkaterületet a felperes és munkatársai a kaszálás megkezdését megelőzően átnézték, abban a munkavégzést veszélyeztető körülményt nem tapasztaltak. A munka megkezdésétől mindvégig viselték az alperes által rendelkezésére bocsátott védőszemüveget. Munkaidő közben, 9 órától 20 perces reggeli szünetet tartottak, letették a védőszemüvegét, majd reggeli után felvették azt.

[4] A reggeli után a felperes munkavégzés közben a fűkaszájával a fűben nem látható, a földből 10-15 cm-re kiálló, 20-25 cm átmérőjű vascsőbe belevágott, amelynek hatására a bal szemébe ütközött az alsó szemhéját megsértve egy fém anyagdarab. A felperes ennek következtében sikoltozni kezdett, eldobta a nála lévő fűkaszát és a védőszemüveget, fogta az erősen vérző arcát és a földre feküdt.

[5] A balesetről felperes munkatársai telefonon értesítették tanú5ot, aki rövid időn belül a helyszínre érkezett és gépjárművével elvitte a Semmelweis Kórházba, ahol a sérült szemét bekötötték. Ezt követően az alperes (KÖZTERÜLET)i telephelyére mentek, ahol tanú7 területi ellenőr a felperest megszondázta, negatív eredménnyel. A balesetet érintően kérdésére a felperes elmondta annak bekövetkezését, és hogy mindeközben viselte a védőszemüveget. A felperes a szemüveg viselését állította a vizsgálatot végző orvosnak is, mielőtt a szemét még aznap megműtötték.

[6] A felperes a munkahelyi baleset során a bal alsó szemhéj áthatoló sérülését, a bal szem ínhártyájának áthatoló sérülését, a bal szemgolyó sérülését, zúzódását (a bal szemgolyó csökkent nyomásával, a szemgolyó középső részének elötüremkedésével), a külső egyenes szemizom szinte teljes vastagságban történő átvágódásával járó sérülését, a bal szem ideghártyájának leszakadásával járó sérülését szenvedte el.

[7] A felperes munkahelyi balesetéből eredő egészségkárosodása 30%-os. A baleseti sérülés utáni állapota kialakult, a bal szeme látása a későbbiekben sem lesz korrigálható. A látásromlása a sérülés hatására keletkezett; maradandó látáscsökkenés jött létre nála, mely a baleseti sérülés következtében alakult ki, és végleges. A sérülés utáni állapota az egyéni életét, társadalmi életbe való beilleszkedését véglegesen, közepes fokban nehezíti. Egészségkárosodása következtében a két szem teljes látását igénylő, balesetveszélyes munkák

végzésében közepes mértékben korlátozott. Munkavégző képessége vonatkozik kereső foglalkozására, háztartási, házkörüli, esetleg mezőgazdasági munkákra is. Sportolási, szórakozási lehetőségei munkavégző képességének megfelelően szűkültek be. A felperes idegileg nem megterhelő, mindkét szem látását nem igénylő, veszélymentes munkakörben foglalkoztatható. A jobb szeme látásélességének kismértékű romlása a baleseti sérüléssel nem hozható ok-okozati összefüggésbe.

[8] A munkabalesettel összefüggésben a munkavédelmi hatóság is folytatott eljárást. Annak keretében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Foglalkozási, Munkaügyi és Munkavédelmi Ellenőrzési Főosztály a helyszíni ellenőrzés során tapasztalt vészhelyzet miatt a védőburkolat nélküli fűkasza használatát felfüggesztette, majd a szem védelmére a 2021. 12. 01. napján készített egyéni védőeszköz juttatási rendben fűnyírás, „fűkasza” tevékenység végzésére meghatározott, zajvédővel ellátott arcvédő hiánya miatt a fűkaszaló tevékenységet is felfüggesztette 2022. 06. 10. napján 10 órától a hiányosság megszűntetéséig ((HATÁROZAT 1) és (HATÁROZAT 2). számú végzések)

[9] Utóbb a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztálya a (HATÁROZAT 3) iktatószámú, határozatában kötelezte alperest, hogy

- 1.) Biztosítsa a fűkaszalási tevékenységhez az egyéni védőeszköz-juttatási rendben meghatározott egyéni védőeszközöket.
- 2.) A balesetek elkerülése érdekében biztosítson az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez (fűnyírási, fűkaszalási tevékenységhez) megfelelő biztonsági berendezéssel ellátott munkaeszközt.
- 3.) Jelöljön ki munkairányítót, amennyiben a munkát egyidejűleg két vagy több munkavállaló végzi, és hozza a munkavállalók tudomására a munkairányító személyét.
- 4.) Vegye figyelembe a munkahelyi kockázatértékelés készítése közben a jogszabályváltozásokat, valamint a feltárt hiányosságok legyenek összhangban az összefoglaló értékeléssel.
- 5.) Biztosítsa az elsősegélynyújtás tárgyi eszközét a munkavégzési helyeken.

Rögzítette a határozat, hogy az 1.-2. pontokban megfogalmazott kötelezés alapjául szolgáló munkavédelmi szabálytalansággal, mint a bírság alapját képező normasértéssel a munkáltató Felperes munkavállaló és a vele együtt munkát végző tanú4, tanú2, tanú3 munkavállalók egészségét, testi épségét súlyosan és közvetlenül veszélyeztette, ezért a munkáltatót 936 000 forint munkavédelmi bírsággal sújtotta. A határozatok fellebbezés hiányában elsőfokon jogerőre emelkedtek.

[10] A felperes keresetében 3 000 000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest, perköltséggként 150 000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjat számított fel.

[11] Keresetét a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 9. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42-54. §-aira és az Mt. 51. § (4) bekezdésére, alapította és hivatkozott a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 2. § (2) bekezdésére is.

[12] Azt állította, hogy bal szemére már biztos, hogy a későbbiekben sem fog látni, ami arra vezethető vissza, hogy az alperes nem látta el őt a szükséges és alkalmas védőeszközökkel. Az alperes ugyan védőszemüveget biztosított a számára, az azonban nem volt alkalmas, az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzésre. A fűkaszáján terelő nem volt, ezt jelezte is a munkairányítónak, eredménytelenül. Ezek hiánya, valamint az arcot is védő védőpajzs biztosításának az elmaradása együttesen okozta a balesetet és annak következményeit.

[13] A kizárólag a munkáltatónak felróható baleset következtében sérült az élethez, a testi épséghez és az egészséghöz fűződő személyiségi joga. A balesetből eredően a mai napig vizsgálatokra kell járnia, illetve a maradandó egészségkárosodása megállapítható.

[14] Az elszenvedett hátrány kapcsán rámutatott, hogy az alperesnél a munkaviszonya megszűnt, így ellátatlan, egy kiskorú gyermek eltartásáról felelősségével együtt gondoskodniuk kell, amelyet igen jelentősen megnehezít a bekövetkezett maradandó egészségkárosodása. Helyzetét kilátástalannak érzi, állandóan rosszkedvű, családján kívül szociális kapcsolatai elnehezültek. A lakóhelyét képező családi házban a kert ápolását a baleset óta nem tudja ellátni, barátaival már nem jár össze, baráti kapcsolataiban hátrányos változások következtek be. A sérelemdíj mértékénél hivatkozott még a Kúria Mfv.10.419/2015. számú határozatára.

[15] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, jogalapjában és összecszerűségében is vitatva azt. Hangsúlyozta, hogy a felperes részére átadott 1 db védőszemüveget, tehát ellátta a szükséges védőeszközzel, amelynek előírászerű használatával megelőzhette volna a baleset bekövetkezését. Hangsúlyozta, hogy a munkavállaló felel a biztonságos üzemeltetéshez szükséges munkavédelmi eszközök használatáért, melyhez munkavédelmi oktatásban is részesült a felperes, ahol kifejezetten felmerült az egyéni védőeszköz használatának szükségessége is. A kárt kizárólag a felperes, mint károsult elháríthatatlan magatartása okozta, ezért az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján a kártérítési felelősség alól mentesül. Az alperes azt állította, hogy a felperesen nem volt védőszemüveg a baleset bekövetkezésekor, aminek az oka nem az volt, hogy ő azt nem biztosította a felperesnek, hanem az, hogy a balesetet megelőzően a felperes azt valamikor levette, veszélyeztetve ezzel saját testi épségét.

[16] Hivatkozott másodlagosan az Mt. 167. § (2) bekezdésére, amellyel összefüggésben a már fentebb írtakat megismételte és továbbra is hangsúlyozta, a kárt a felperes, vétkes magatartásával okozta. A BH2014.374. és BH2014.375. szám alatt megjelent

eseti döntésekre támaszkodva hangsúlyozta, hogy az ismert előírásokkal nagymértékben ellentétes munkavégzés a munkavállalóra terhesebb kármegosztást indokol, valamint arra, hogy a munkavállaló terhére kell értékelni a mindennapi élettapasztalattal is ellentétes, gondatlan munkavégzést. Amennyiben a felperes a védőszemüveget rendeltetés- és előírászerűen viselte volna, a baleset nem következett volna be. Nem volt jelentősége annak, hogy terelő és védőpajzs hiányában dolgozott a felperes, mert a baleset nem ezeknek a hiánya miatt következett be, hanem azért, mert a felperes neki biztosított védőszemüveget nem használta. Ha ezt tette volna, az megvédte volna a felperes szemét.

[17] Az alperes a sérelemdíj összegét rendkívül eltúlzottnak tartotta, mivel a felperesnek 2021-ben már egészségügyi problémái adódtak, amelyek a hangulatára, lelkiállapotára, szociális kapcsolataira, életvitelére lehettek negatív hatással, a balesettől függetlenül.

[18] Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3 000 000 forint sérelemdíjat, valamint 190 500 forint perköltséget. Ezt meghaladóan kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a Miskolci Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására 628 650 forint állam által előlegezett költséget, és megállapította, hogy a 180 000 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[19] Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság az Mvt. 2. § (2) bekezdése, 54. § (7) bekezdés g) pontja, valamint az Mt. 51. § (4) bekezdés, 9. § (1) bekezdés, 166. § (1) bekezdés, 167. § (1) bekezdés, továbbá a Ptk. 2:42-54. §-ai rendelkezéseire hivatkozott.

[20] Megállapította, hogy az alperes beismerte, a felperes által használt fűkasza védőburkolattal (terelővel) nem rendelkezett és ezt támasztotta alá tanú5 tanú vallomása is azzal együtt, hogy a felperes azt még a munkavégzés kezdetét megelőzően jelezte, ám a munkát e hiány ellenére is meg kellett kezdeni.

[21] A védőszemüveg használatával kapcsolatosan részletes tanúbizonyítást foganatosított, melynek során megállapította, hogy a felperes a baleset előtt munkavédelmi oktatásban részesült. A balesetkor jelenlévő munkatársak valamennyien egybehangzóan állították, hogy a felperes viselte azt, tanú2 pedig azt is látta, hogy a baleset után azt a felperes levette, eldobta és tanú5 is megerősítette, hogy mielőtt a helyszínt elhagyta, a munkavállalókon volt védőszemüveg. tanú7 vallomásából kiemelte, hogy akkor, amikor a felperessel a szondázatás alkalmával találkozott, a neki feltett kérdésre a tanú szerint a felperes azt válaszolta, hogy viselte a védőeszközt, és ugyanezt mondta a vallomása szerint a kezelőorvosnak is annak azon felvetésére, hogy ha viselte volna, úgy nem sérült volna meg a szeme.

[22] Az elsőfokú bíróság a felek indítványára beszerzett igazságügyi munkavédelmi szakértői véleményt az ítéletében részletesen értékelte. Hangsúlyozta, hogy a szakértő szerint a munkabaleset oka három tényezőre is visszavezethető volt. Egyrészt arra, hogy a munkavégzés során a terep ellenőrzése nem volt kellően alapos, továbbá arra, hogy a fűkaszára az előírt védőburkolat nem volt felszerelve, végezetül pedig arra, hogy a felperes szemvédelme nem volt megfelelő. Nem zárható ki a felperes esetében a védőszemüveg szabályos viselésének elmulasztása, de megállapítható az is, hogy a munkáltató, valamint a fűkasza használati utasítása által is előírt arcvédő egyéni védőeszközt a felperes azért nem viselte, mert az számára nem is volt biztosítva.

[23] A szakvélemény szerint a balesetet úgy lehetett volna elkerülni, hogy ha a munkáltató a megfelelő védőberendezéssel, azaz védőburkolattal felszerelt motoros fűkaszt biztosít a felperesnek és az egyéni védőeszköz-juttatási rendszerben, valamint a motoros fűkasza használati utasításában szereplő egyéni védőeszközöket, így az arcvédőt és védőszemüveget írja elő és azt biztosítja is, továbbá, amennyiben a védőeszközök használata meg is történik. Ebben az esetben – csakúgy mint a védőburkolat felszerelése esetén – az az elfogadható minimumra csökkent volna a szemsérüléssel járó baleset kockázata, azonban a gyártó által előírt arcvédő hiánya miatt a szemüveg az arcvédelmet nem biztosította. A védőszemüveg bár megfelelt a szabványoknak, ettől függetlenül szakértői bizonyossággal nem állapítható meg, hogy a felperes viselte-e a baleset bekövetkezésének előfordulása esetén a védőszemüveget, annak a valószínűségét pedig, hogy a szabályosan felhelyezett védőszemüveg esetén bekövetkezik a szemsérülés, csekélynek véleményezte.

[24] Összességében megállapította, hogy a perbeli esetben az alperes nem biztosította a felperesnek az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzési feltételeket, ez pedig közrehatott a baleset bekövetkezésében, amelynek következtében sérült a felperesnek a testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi joga. Az alperes kártérítési felelőssége alól az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján nem mentesülhet, mert nem állapítható meg, hogy a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta. Az alperesnek számolnia kellett sérülés, kár bekövetkezésével, az előre látható is volt azáltal, hogy védőburkolat nélküli fűkaszt biztosított a felperesnek a munkavégzéshez. Nem mentesülhet az alperes a 167. § (1) és (2) bekezdése alapján sem, e körben külön is kiemelve, hogy tanú2 tanúvallomása egyértelműen alátámasztotta, hogy a felperes a perbeli balesetkor viselte a védőszemüveget, így kárenyhítési kötelezettségének is eleget tett.

[25] A sérelemdíj mértéke kapcsán az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a felperes szemsérülésének súlyosságára, annak véglegességére, a kialakult egészségkárosodás mértékére és annak az életére történt kihatására volt figyelemmel.

[26] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak teljes egészében történő megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, továbbá a felperes első- és másodfokú perköltségében való marasztalását kérte. Másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a felperesre terhesebb kármegosztás

alkalmazását és a felperes részére fizetendő sérelemdíj összegének alacsonyabb mértékű megállapítását, továbbá a perköltségről a módosult pervesztesség-pernyertesség arányában való rendelkezést kérte.

[27] A fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem megfelelően állapította meg, ezért abból téves következtetésre jutott. Tényként állapított meg olyan, a per eldöntése szempontjából releváns körülményt, ami a felperesi nyilatkozat és tanúvallomások tükrében ellentmondásos volt. A munkavédelmi szakértő véleményét nem kellő súllyal és nem megfelelően értékelte a bíróság akkor, amikor a védőszemüveg viselése kapcsán a felperes előadásának, a tanúbizonyításnak és nem a szakvéleménynek tulajdonított döntő jelentőséget. Hivatkozott e körben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) Pp. 4. §-ára és a 279. § (1), (2) bekezdésének megsértésére.

[28] Rámutatott, hogy többször bebizonyosodott a perben, hogy a felperes a valóságnak nem megfelelő előadást tett, ennek az ítéletben azonban nem lett következménye. Az első ízben előterjesztett keresetlevélben, illetve kereset-változtatásban a felperes még azt állította, hogy védőszemüveget az alperes nem biztosított a részére és csak az ellenkérelem után módosította ezt úgy, hogy kapott védőszemüveget, sőt, az a baleset időpontjában rajta is volt. Az első ízben előterjesztett keresetben a védőszemüveget még megfelelőnek találta a baleset megelőzéséhez, a kereset-változtatásában azonban már nem.

[29] A fellebbezés ellentmondásosnak találta a felperes perbeli nyilatkozatait a saját lakhatásának körülményeire vonatkozóan és annak fűtési módozatát illetően is. Ezt azért emelte ki, mert ez álláspontja szerint olyan lényeges körülmény volt, amely a sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelembevételre került. Mindezt a felperes szavahihetőségének megdöntésére is alkalmas körülményként hivatkozta annak ellenére, hogy az ezt igazoló tanú8 és tanú1 tanúk vallomását az elsőfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok közül. A tanúk kirekesztését szintén jogsértőnek értékelte, utalva arra, hogy a sérelemdíjas perekben a sérült közvetlen közelében élők rendelkeznek a legtöbb ismerettel, családi kapcsolatuk a felperessel nem kellő indoka a vallomás mellőzésének.

[30] Az elsőfokú bíróság azt sem értékelte, hogy a felperes és munkatársai – utóbbiak tanúként – a levágandó fű magassága körében is egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tettek.

[31] Továbbra is hangsúlyozta, hogy a per eldöntése szempontjából a két leglényegesebb kérdés, hogy az alperes által biztosított védőszemüveg megfelelő és elégséges volt-e a szem védelmére, továbbá, hogy a felperes a védőszemüveget viselte-e, illetőleg megfelelően viselte-e.

[32] E körben arra az ellentmondásra hívta fel a figyelmet, hogy a felperes személyes előadásában már nem tudta megjelölni, hogy hogyan került le róla a védőszemüveg, míg tanú² tanúvallomásában azt állította, hogy a felperes leszedte a szeméről a védőszemüveget és azt el is dobta, ám, miközben ezt a tárgyaláson elmondta, a jobb szeménél mutatta a tanú, hogy hol vérzett a felperes szeme annak ellenére, hogy a bal szeme sérült. Ugyanez a tanú előbb a vallomásában úgy nyilatkozott, hogy az egész balesetet látta, az alperesi képviselő kérdésére viszont már úgy módosította a vallomását, hogy arra lett figyelmes, hogy a felperes sikoltozni kezd és onnantól látta már csak, hogy a baleset után mi történt. A fellebbezési álláspont szerint mindebből pedig az következik, hogy a tanú nem látta és nem is láthatta, hogy a felperes viselte a védőszemüveget a baleset bekövetkezésekor, így erre a tanúvallomásra a bíróság nem alapíthatta volna a tényállást.

[33] Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy tanú⁷nak, az alperesnél sok éves ellenőri tapasztalattal rendelkező tanúnak, valamint a felperest ellátó orvosnak is az volt a véleménye, hogy a felperes nem viselt védőszemüveget és ezért sérült meg a szeme. Kiemelte, hogy a munkaterületen egyik tanú sem látta, hogy a baleset időpontjában a felperesen volt-e védőszemüveg, hiszen mindenki a saját munkáját végezte. Az, hogy a munkakezdéskor a felperes viselte a védőszemüveget, nem jelenti azt, hogy ez a baleset bekövetkezésekor is így volt. Lehet, hogy az poros lett, bepárá sodott és a felperes azt a homlokára feltolta, vagy az orrára előre, hogy jobban lásson.

[34] A felperes nem tudott eleget tenni a bizonyítási kötelezettségének, a bíróság ennek ellenére elfogadta tényként azt a körülményt, hogy viselte a védőszemüveget. Iratellenes és a szakértői véleménnyel is szemben áll az a megállapítás is, hogy a felperes szemvédelme nem volt megfelelő, ugyanis ha a szemüveget a felperes rendeltetés- és előírászerűen viselte volna, a baleset nem következett volna be. Hangsúlyozta, hogy a szemüveg megfelelő és elégséges eszköz volt a szem védelmére, az teljes mértékben illeszkedik az emberi fej, illetve arc formájához, így sem oldalról, sem alulról nem engedi becsapódni az idegen testet az emberi szembe.

[35] Hivatkozott arra, hogy a szemüveg megfelelőségét az elsőfokú eljárásban bizonyította, annak szabványnak való megfelelését bizonyító dokumentációval, tanúvallomással és leginkább a munkavédelmi szakértői véleménnyel, mely alapján megállapítható, hogy a szemüveg szabályos viselése esetén a szemsérülést megakadályozza, biztosítja a repülő tárgyak elleni ellenállóképességet. A szakértő csak az arc védelmének hiányát véleményezte a védőszemüveg alkalmazása esetén, de ez irreleváns, hiszen nem az arca sérült a felperesnek. Ezt erősíti a szakértő véleményének az a része is, miszerint az alkalmas lehetett a szem megfelelő védelmére, mert az anyaga ütésálló és a szemüveg rugalmas alakváltozást is elvisel, csak rendkívül nagy erejű ütés esetén tört volna el, a balesetet okozó fémszilánk a szemüveg törését nagy valószínűséggel nem idézhette elő.

[36] A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság az arcpajzs kapcsán is tévesen értelmezte a bizonyítékokat, ugyanis az nem a szem védelmét szolgálja, a jelen esetben viszont az sérült. A felperes által használt fűkasza n lévő terelő hiánya nem bír a per eldöntése

szempontjából jelentőséggel, hiszen a megfelelően viselt védőszemüveg megakadályozta volna bármilyen tárgynak a szembe kerülését. Ezt támasztotta alá a szakértői vélemény is.

[37] Figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes maga is úgy nyilatkozott, hogy nem vizsgálta át megfelelően a saját munkaterületét, pedig erre kifejezetten ki is oktatta őt a munkáltató, ami megalapozza az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontjának és a 167. § (2) bekezdésének alkalmazását.

[38] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és ügyvédi munkadíjban megnyilvánuló perköltségének megtérítését kérte. Érvelése szerint az elsőfokú eljárásban nem folytatott rosszhiszemű pervitelt, az a körülmény pedig, hogy a lakhatását biztosító lakás jogi minősítésével nincs tisztában, nem teszi őt a perbeli tények vonatkozásában szavahihetetlenné.

[39] A fellebbezés az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörét támadja, de az elsőfokú bíróság csak az alperes szemle lefolytatására vonatkozó bizonyítási indítványát nem foganatosította, egyébként minden bizonyítási indítványnak eleget tett. A tanúvallomásokat helyesen értékelte a bíróság, melyben nincs jelentősége és nem is értékelhető a terhére, hogy tanú2 a tárgyaláson először nem, majd késve jelent meg. Hangsúlyozta, hogy egyetlen bizonyíték sem merült fel arra nézve, hogy a felperes nem, vagy nem megfelelően viselte a védőszemüveget, ez csak a kezelőorvos és tanú7 tanúvallomásába foglalt feltételezés volt.

[40] Érvelése szerint vétkes közrehatásnak semmiféleképpen nem minősülhet a részéről, hogy a munkáltatói utasítás teljesítését megtagadhatta volna, mint ahogy megalapozatlan az az alperesi hivatkozás is, amely az egyébként COVID-19 járvány idején megtagadott orvosi kezelés megtagadására utal.

[41] Az elsőfokú bíróság az alperesi állítással szemben kellő hangsúllyal mérlegelte a szakértői vélemény megállapításait, az ezzel kapcsolatos fellebbezési érvelés nem alapos. Külön kiemelte az alperessel szemben lefolytatott hatósági eljárás megállapításait, és hogy attól kezdve a munkavállalók arcpajzsot is kötelezően hordanak fűkaszás során.

[42] Az alperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételeiben változatlanul fenntartotta a fellebbezésében foglaltakat.

[43] A fellebbezés nem alapos.

[44] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1), (2) bekezdései alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése által rögzített módon a fellebbezés, illetve a fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolta, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárásban nem észlelt a Pp. 379., illetve Pp. 380. §-a szerint kötelező, illetve a Pp. 381. §-a szerinti mérlegelhető hatályon kívül helyezési okot képező lényeges eljárási szabálysértést [Pp. 370. § (2)-(3) bekezdés] és eltérő anyagi pervezetést sem tartott indokoltnak [Pp.370. § (4) bekezdés].

[45] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a tényállást túlnyomó részt helyesen állapította meg, amit az ítéltábla az alábbiak szerint egészít ki:

[46] A 2022. május 25. napján kelt, felperesnek átadott munkaköri leírás szerint a felperes munkaköri feladatai egyebek mellett a földmunkák, mezőgazdasági-, útkarbantartási-, parkgondozási-, köztisztasági-, lombtalanítási- és szállítási feladatok ellátásában való közreműködés, valamint a használatába adott eszközök szakszerű, balesetmentes használata és azok leltári elszámolása, továbbá a munkabiztonsági és tűzvédelmi előírások betartása, védőeszközök és védőruha előírás szerinti használata voltak.

[47] A közfoglalkoztatási jogviszony létesítésének napján a felperes kapott egy ún. „RHO karc- és páramentes védőszemüveget”, melynek EK megfelelőségi nyilatkozata szerint az megfelel a 89/686/EGK irányelv [18/2008. (XII.03.) SZMM rendelet] alapvető követelményeinek és az EN166:2001, EN170:2002., 172:1994+A1:2000. és A2:2001 európai szabványoknak és megegyezik a 8127 ISSUE2. számú EK típusbizonyítványban szereplő egyéni védőeszközzel.

[48] A felperest az alperes 2022. május 26-án reggel 8.00 órakor előzetes munkavédelmi oktatásban részesítette, amely egyebek mellett kiterjedt a gépi fűnyírás veszélyforrásaira és az azok elleni védekezés módjaira. Az oktatáson érintették az egyéni védőeszköz használatának témáját is.

[49] Az így kiegészített tényállással az elsőfokú bíróság ítélete felülbírálatra alkalmas volt, és a bizonyítékok mérlegelését követően az abból levont jogi következtetése helytálló, mellyel az ítéltábla egyetértett. A fellebbezés és az ellenkérelem körében csupán az alábbiakra mutat rá:

[50] A fellebbezésben sérelmezett, a Pp. 4. §-ának megsértésével kapcsolatban az ítéltábla kiemeli, hogy a félnek valóban igazmondási kötelezettsége van az eljárásban, amely az aktív és a passzív tényállításokra is kiterjed. A felperes a keresetlevelében azt állította, hogy az alperes a „szükséges” védőszemüveggel nem látta el, amit a keresetváltoztatás elnevezésű beadványában „megfelelő” védőszemüvegre módosított, kiegészítve az egyéb biztonságos munkavégzéshez szükséges védőeszközök hiányosságaira való hivatkozással. A

felperes ezt a tényállítás-változtatást az ellenkérelem beérkezését követően haladéktalanul megtette, ami az ítéltábla megítélése szerint nem olyan jelentős, ami a perfelvételi szak funkcióját tekintve ne tehetne meg, különös tekintettel arra, hogy arról bebizonyosodott – a perben beszerzett egyéb bizonyítékokkal alátámasztottan – hogy valós. A perfelvételi szak a per kontradiktórius jellegének fő színtere, a szóváltás időszaka. A Pp. a per e szakaszában biztosítja a feleknek a peranyag alakítását, támadási és védekezési eszközeiknek a per állása szerinti megfelelő kiegészítését, módosítását. A feleknek tehát a perfelvétel lezárásáig viszonylag szabadon és az ellenfél hozzájárulása nélkül lehetősége van perfelvételi nyilatkozatot előterjeszteni, azokon változtatni, azzal együtt, hogy a Pp. 7. § 12. pontja szerint a tényállítás-változtatás nem minősül keresetváltoztatásnak. A fentiek alapján ez az eltérő tényállítás a felperesre az ítéletben a Pp. 279. §-án, a bizonyítás eredményének mérlegelése útján megjelenő következményt nem vonhat maga után, különös tekintettel a Pp. preambulumban írtak alapján, mely szerint az eljárás célja az anyagi jogok hatékony érvényre juttatása.

[51] Az eltérő tartalmú felperesi tényállítások körében az ítéltábla a felperes lakhatási körülményeit illetően tett állításait és azoknak a tanúvallomásokkal való ellentmondásának sem tulajdonított jelentőséget. Ennek indokát azzal adja, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében ebben a körben tényállást nem állapított meg, a sérelemdíj összegének megállapítása során pedig általánosságban utalt az [52] bekezdésben a felperes életében bekövetkezett, orvosszakértői véleménnyel alátámasztott hátrányokra, melyek a felperes lakhatási körülményeitől függetlenül bekövetkeztek. Az elsőfokú bíróság tehát nem értékelte a fellebbezésben hivatkozottakat, mely szerint a lakás fával, vagy gázzal fűtött, van-e bent a lakásban víz, vagy nincs, így a Pp. 279. §-ának alkalmazása – azaz a felperes magatartásának értékelése – ebben a körben sem volt indokolt.

[52] Életszerűnek tartotta az ítéltábla azt a felperes fellebbezési ellenkérelemben megfogalmazott hivatkozást is, hogy nem vonható le következtetés a szavahihetőségére pusztán abból, hogy a lakása tulajdonviszonyaival nincs tisztában, hogy a sorház fogalmát nem ismeri, és ez a sérelemdíj mértékére sincs kihatással. Emiatt nincs jelentősége tanú és tanúvallomásainak sem, sem annak, hogy ezeket a vallomásokat az elsőfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok közül.

[53] Ugyancsak nincs jelentősége a perbeli baleset helyszínét képező területen levágandó fű tényleges, konkrét magasságának. Nem volt vitás a perben, hogy jelentős méretű, az alálátást és az ott lévő tereptárgy észlelését jelentősen akadályozó magas fűvet kellett levágniuk az dolgozóknak, ellenkező esetben nem is lett volna szükség fűkaszálásra.

[54] Az alperesi fellebbezés lényegében az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítékok ítéltábla részéről történő felülmérlegelését célozta és ennek eredményeképpen azt kívánta elérni, hogy az ítéltábla állapítsa meg tényként – ellentétben az elsőfokú bírósággal –, hogy a felperes nem, vagy nem megfelelően, azaz a baleset megelőzésére alkalmas módon viselte az alperes által biztosított védőszemüveget. Kétségtelen, hogy ez az

elem volt a legfontosabb a per eldöntése szempontjából releváns tényállásban, amit az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során közvetve tényként állapította meg.

[55] A felperes mivel a bizonyítékok nem megfelelő mérlegelésére hivatkozott, az ítéltábla elsődlegesen a Pp. 263. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket hívja fel, mely szerint a bíróság a perben – törvény eltérő rendelkezése hiányában – alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas. Ehhez kapcsolódóan a Pp. 279. § (1) bekezdés értelmében a bíróság a perben jelentős tényeket, a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.

[56] A Pp. fenti szakaszában rögzített bizonyítékok szabad mérlegelésének elve egyenes következménye a tényállás szabad megállapítása elvének, hiszen a kötetlenség nemcsak az igénybe vehető bizonyítási eszközök és módok terén valósul meg, hanem a bizonyítás eredményének szabad mérlegelése kapcsán is. A bizonyítékok szabad mérlegelése során a bíróság értékeli, hogy a felek tényállításait az általuk rendelkezésre bocsájtott bizonyítékok alátámasztották-e vagy sem. A bíróság által meghatározott tényállás akkor felel meg az eljárásjogi jogszabályoknak, ha összhangban áll a periratokkal, okszerű és helyes következtetéseken nyugszik. A bizonyítási anyagon alapuló ténymegállapítás logikai tevékenység, amelynek során a bizonyító tényekről (bizonyítékokról) következtetünk a bizonyítandó tényekre (a jogilag releváns tényekre). Ennek során a bíróság megállapítja a bizonyítási eszközök hitelességét (annak fokát), a bizonyítékok erejét (bizonyító értékét), jelentőségüket a jogvita eldöntése szempontjából, értékeli a tanúvallomás hitelt érdemlő voltát, a szakértői vélemény logikai meggyőző erejét, az okirat valóságát, a tárgyi bizonyítékok állapotát stb. A bizonyító adatokat a bíróság egyenként és összességükben is értékeli, megvizsgálja és összehasonlítja bizonyító értéküket, figyelembe veszi összefüggéseiket és ellentmondásaikat és ennek eredményeként alakítja ki a valóságról szerzett meggyőződését, amelyet ténymegállapítások formájában rögzít a határozata indokolásában. A szabad mérlegelés eredményében megnyilvánuló bizonyosság nem szubjektív vélemény, objektíven megalapozottnak kell lennie [Döme Attila: A bizonyítás általános szabályai.: Varga István szerk.: a polgári perrendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja II-III. HVG-ORAC, Budapest, 2018, 1191-1192. oldal].

[57] Az ítéleti tényállás megállapításához az szükséges, hogy a bíróság a bizonyítás és az egyéb ténymegállapítási módok hitelt érdemlőségét, bizonyító erejét megállapítsa, majd pedig megítélje jelentőségüket a tényállás szempontjából. Ezt a tevékenységet nevezzük bírói mérlegelésnek. Ennek során a bizonyítékokat a maguk összességében és egyenként is mérlegeli, figyelembe veszi azok összefüggéseit, esetleges ellentmondásait, valamint a felek mulasztását vagy magatartását. Ezek alapján állapítja meg a bizonyítandó tények fennállását, vagy fenn nem állását, valóságát vagy valótlanosságát, illetőleg azt, hogy a bizonyítás sikerrel járt-e, azaz a bizonyítandó tények bizonyítottak-e vagy sem. A bizonyítékok mérlegelése során a bíróság az összes körülményt veszi figyelembe és a mérlegelés eredményére egyetlen irányadó szempont a bíróság belső meggyőződése. Számos legfelsőbb bírósági, kúriai

határozat, kollégiumi állásfoglalás, eseti döntés felhívta a figyelmet arra, hogy a bíróság belső meggyőződésének kialakítása gondos bírálatot tételez fel a mérlegelés eredménye szempontjából. Nem lehet a belső meggyőződés valamiféle bírói önkény megnyilvánulása, valamiféle homályos érzelmi folyamatnak vagy általánosságban mozgó sejtésnek az eredménye, a logika és a gyakorlati tapasztalat szabályai szerint kell a konkrét tényállást vizsgálni. A szabad mérlegelés csak addig terjedhet, ameddig a helyes gondolkodás követelményei azt lehetővé teszik. A bíróságnak nem azt kell eldönteni, hogy a felek közül ki mond igazat, hanem azt, hogy a bizonyításra kötelezett fél felsorakoztatott-e olyan bizonyítékokat, melyek mérlegelésével csak egy következtetés vonható le: az, amit a fél állított (Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.387/2012/7. szám; Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.063/2022/7.)

[58] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által e körben elvégzett bizonyíték-mérlegelési tevékenység egyrészt megfelelt a Pp. szabályainak, a bizonyítékokat egyenként és összességében is értékelte, másrészt a logika szabályaival összhangban álló módon, a kapott eredmény tekintetében is megfelelő volt. Az ítéltábla e körben az alábbiakat emeli ki:

[59] A szemsérülés, mint baleset és mint káresemény bekövetkezett, mégpedig az alperes, mint munkáltató részére végzett munkavégzés során. A fűkaszán a védőburkolat (terelő) hiánya, valamint az arcpajzs hiánya tényként volt kezelendő, de arra a szakvélemény alapján nem lehetett egyértelmű, tehát teljes bírói bizonyossággal következtetést vonni, hogy ezek közül bármelyiknek a megléte teljesen bizonyosan, azaz 100%-os biztonsággal megelőzte, elhárította volna a bekövetkezett balesetet. Ez még akkor is így van, ha ennek valószínűsége kétségtelenül nagy.

[60] A szakvélemény úgy fogalmazott, hogy az arcvédő nagy valószínűséggel megvédte volna a nagyobb méretű szilánktól a felperest. A nagy valószínűség azonban nem azonos a teljes bizonyossággal, így ezt tényként az elsőfokú bíróság sem állapíthatta meg. Lényegében ugyanez a helyzet a védőburkolat alkalmazásának hiánya esetére is, hiszen a szakértő azt is kifejtette, hogy a védőburkolat felszerelése esetén – bár a balesetveszély csökkent volna –, sem biztos, hogy elkerülhető lett volna a szilánk kivágódása. E mondatban is már úgy fogalmaz a szakértő, hogy a szabályosan viselt védőszemüveg esetén az esemény *nagy valószínűséggel* nem járt volna szemsérüléssel (mint ahogy az arcvédő használata esetén sem). Erre a szakértői megállapításra is igaz azonban, hogy a nagy valószínűség nem a tényállás elemét képező adott tény megállapításához szükséges, teljes bírói bizonyossággal azonos, így az említett körülményeket tényként megállapítani az elsőfokú bíróságnak sem lehetett.

[61] Az ítéltábla álláspontja szerint értékelni kellett azt is, hogy a szakvélemény által megállapítottan a védőszemüveg egyébként objektíve alkalmas volt arra, hogy az ilyen jellegű balesetet megelőzze, amely megállapítás azonban kizárólag a szemüveg anyagára és a vonatkozó szabványoknak való megfelelésére vonatkozhatott. Ennek az alkalmasságának kizárólag akkor van jelentősége, ha az az emberi szem és az a felé tartó idegen tárgy *között*

helyezkedik el. A perbeli baleset tehát akkor biztosan nem következett volna be, ha az azt fizikai értelemben okozó fémszilánk olyan irányból közelítette volna meg a felperes szemét, hogy a felperes szeme és közte lett volna a védőszemüveg.

[62] Az alperes elsőfokú eljárásban és a fellebbezésben is folyamatosan hivatkozott és hangsúlyozott álláspontja is azon alapul, hogy ez a hiányosság, azaz, hogy a szilánk és a felperes szeme között a szemüveg nem volt ott, állítása szerint arra volt visszavezethető, hogy a felperes nem vagy nem megfelelően viselte (homlokra csúsztatva, orrvégre lehúzva, vagy egyáltalán nem) a neki biztosított védőeszközt. Az alperes védekezésének és fellebbezésének is ez a fő logikája, nevezetesen, hogy magából a sérülés tényéből következtetett *vissza* az azt megelőző felperesi mulasztásra. Erre azonban, mint közvetett bizonyítékra kizárólag akkor lehetett volna ítéleti tény és ezáltal tényállást alapítani, hogy ha az adott közvetett bizonyítékból (a sérülés tényéből) semmi másra nem lehet következtetni, azt tehát semmi más nem okozhatta, csak az, amire az alperes hivatkozik, nevezetesen a védőszemüveg nem megfelelő viselésére.

[63] Emiatt viszont a kérdés úgy merül fel, hogy a szabályosan viselt védőszemüveg mellett vajon bekövetkezh-e az ilyen baleset? Ez fizikailag azt jelenti, hogy a felperes arca és a szabályosan, azaz orrtőn viselt védőszemüveg esetén van-e olyan folytonossági hiány a védőszemüveg anyaga és a felperes arca között, amely résen keresztül a perbeli balesetet okozó fémszilánk a védőszemüveg ellenére eljuthatott a felperes szeméig.

[64] E körben két bizonyítékot kellett hangsúlyozottan értékelni. Egyrészt a szakértői véleménynek azt a megállapítását, hogy „annak csekély a valószínűsége, hogy szabályosan felhelyezett védőszemüveg esetén bekövetkezik szemsérülés”. Ez a megállapítás egyértelműen arra utal, hogy a szakértő sem zárta ki kategorikusan annak lehetőségét, hogy az említett módon egy szemsérülés bekövetkezzen, ez pedig, mivel a szemsérülés bekövetkezett, más perbeli adat pedig nem merült fel arra nézve, hogy a felperes nem, vagy nem megfelelően viselte a szemüveget, egyértelműen azt teszi megállapíthatóvá, hogy a perbeli baleset bekövetkezhetett akkor is, ha egyébként a felperes minden elsőfokú ítéletben is idézett szabályt betartva járt el és úgy is, ha a szabványok szerint és a gyártói leírásokban szereplő módon viselte a védőszemüveget. Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy ez már önmagában annak a tényként való megállapítását teszi lehetővé, hogy a felperes a szabályosan viselt védőszemüveg mellett, tehát annak megfelelő alkalmazása ellenére sérült meg.

[65] A másik etekintetben rendkívül jelentős körülmény, hogy több közvetett bizonyíték is ezt a ténymegállapítást teszi lehetővé, illetve erősíti:

[66] Az elsőfokú eljárás iratai között elfekvő orvosi iratokból láthatóan egy 15x4x4 mm (más helyen 7x3x3 mm) méretű, tehát igen kis terjedelmű fémszilánk okozta a sérülést, amely tehát ennél fogva objektíve alkalmas volt arra és így erre lehetősége is volt, hogy a

felperes által viselt védőszemüveg alsó pereme *alatt* „utat találjon” a felperes szeméhez. Maga a szilánk mérete tehát nem zárta ki a baleset bekövetkezésének ilyen módját. Ezt pedig különösen megerősíti az ugyancsak az orvosi iratok közt elfekvő, a felperesen végzett beavatkozásokat tartalmazó dokumentum, melyek szerint az alsó szemhéja sérült a felperes szemének, azon keresztül hatolt be tulajdonképpen a szemgolyóba a balesetet okozó szilánk.

[67] A perbeli szemüveg csatoltan a peranyag részét képezi, amiről már egyszerű szemrevételezéssel is megállapítható az is, hogy objektíve nem alkalmas arra, hogy az emberi arc szem alatti részére teljesen hermetikus zárást biztosító módon felfeküdjön (nem tapad az archoz), így a szemüveg alsó pereme és az arccsont közötti, egy bár kétségtelenül vékony, de mégiscsak nyilvánvalóan fennálló és létező résen keresztül, azaz a szemüveg alatt a szilánk elérhetett a szemig és így perbeli sérülés létrejöhetett, annak lehetősége tehát kategórikusan nem zárható ki. Ilyen körülmények között viszont helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a baleset a felperes által szabályosan viselt szemüveg ellenére következett be. Az alperes a felelősség alóli akárcsak részleges mentesüléséhez viszont e tényállás megállapításának elmaradása lett volna szükséges.

[68] Az ítéltábla a szemüveg felperes általi viseléséhez kapcsolódóan jelentőséget tulajdonított a felperes 2023. május 24. napján megtartott tárgyaláson (17. számú jegyzőkönyv) tett személyes nyilatkozatának, amiben elmondta, hogy amikor a terelő nem volt a fűkaszán, állandóan felcsapta a füvet és az egész szemüveg is egy idő után már zöld volt. Ilyenkor meg kellett állni a munkavégzéssel és szemüveget „megpucolni”. A felperes ugyanekkor szintén elmondta, szemüveg nélkül „ezt nem igazán tudta volna így végezni”.

[69] Ebből, az ítéltábla álláspontja szerint teljesen élet- és élményszerű felperesi beszámolóból és tényleírásból egyértelműen következik, hogy a felperes viselte a védőszemüveget a baleset bekövetkezésekor is, hiszen a perben nem vitásan nagy füvel kellett aznap dolgozniuk és anélkül – különösen a terelő és arcpajzs hiányában – ez a munka a felperes által leírtaknak megfelelően, a szükséges szemvédelem okán nem is lett volna végezhető. Az arcot érintő folyamatos füvel való felverődés védőszemüveg hiányában nyilván a szemet is érintené, az emberi viselkedéssel és reflexekkel ez pedig összeegyeztethetetlen lett volna védőszemüveg használata nélkül.

[70] Mindezen együttes bizonyítékok értékelésére figyelemmel az ítéltábla álláspontja szerint is helytálló volt az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy a perbeli baleset a szabályosan és megfelelően viselt védőszemüveg ellenére következett be. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az az alperesi állítás teljességgel megalapozatlan, hogy a szem védelmére megfelelő és elégséges eszközt biztosított a felperes részére, hiszen már önmagában a fűkasza terelő nélküli használatával nagymértékben kockáztatta a munkavégzés során a baleset bekövetkezését, amiről a munkáltató nemhogy tudott, de azzal az eszközzel kötelezte a felperest a munkavégzésre. Az általános élettapasztalat alapján is ismert, hogy a földön lévő növényzet, ágak, gyökerek és egyéb idegen tárgyak (mint a perbeli vascső, vagy annak egy darabja) felcsapódását okozhatja a fűkasza, aminek a munkavállalótól való „elterelését” szolgáltatta volna a terelő. Ugyancsak jelentősnek értékelte az ítéltábla az arcvédő pajzs

hiányosságát, hiszen a szemüveg önmagában nem elegendő, arra kötelező használati utasítás is volt érvényben, amit a baleset után biztosított csak az alperes a munkavállalóknak. Jelentősége ennek amiatt is van, mert a védőszemüveg és az arcpajzs együttesen bizonyosan megelőzte volna a felperes által elszenvedett balesetet.

[71] Nem osztotta az ítéltábla a per eldöntése szempontjából leglényegesebb két kérdéssel kapcsolatban megfogalmazott fellebbezési álláspontot sem, ugyanis az alperes által biztosított védőszemüveg általában való megfelelése és elegendősége a szem védelme szempontjából lehet egy általános hatósági vizsgálat tárgya, de a jelen esetben nem ezt, hanem azt kellett megállapítani, hogy mi okozta a balesetet. Ebből a tényből kellett visszakövetkeztetni arra, hogy a baleset tényleges bekövetkezésének módozata olyan-e, amely felveti és ha igen, miként az alperes munkajogi felelősségét.

[72] Nincs ellentmondás a felperes nyilatkozatai között, ugyanis a felperes mindvégig azt mondta, hogy nem tudja, hogy hogyan került róla a szemüveg a baleset után (lerepült, leesett, ő vette le) a baleset utáni magatartás pedig a releváns tényállást egyébként sem érinti, így annak nincs is jelentősége a per eldöntése szempontjából. Teljesen életszerű az ítéltábla álláspontja szerint, hogy a felperes egy ilyen súlyos sérülés elszenvedése után közvetlenül nem arra koncentrált (és nem is figyelte ezt), hogy mit csináljon a védőszemüveggel, amely ráadásul meg sem védte a súlyos sérüléstől.

[73] Annak megint csak nincs jelentősége, hogy tanú2 a tárgyaláson a jobb szemére mutatott, amikor a felperes sérüléséről vallott, annak ellenére, hogy a felperesnek a bal szeme sérült. Az a perben ugyanis nem volt vitás, hogy a felperes megsérült és az sem, hogy melyik szeme, így az erre vonatkozó fellebbezési hivatkozás ettől jobban kevésbé értelmezhető. tanú2 tanúvallomása a fellebbezésben hivatkozottakkal ellentétben nem annak igazolására alkalmas, hogy a felperes nem viselte a védőszemüveget, csak arra, hogy a tanúvallomással a szemüveg megfelelő viselése nem igazolható. A tanú ugyanis a fellebbezésben is hivatkozott vallomáselemeiből megállapíthatóan nem látta a balesetet, csak az azt közvetlenül követő eseményeknek volt a tanúja. Ebből azonban még nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a felperes nem vagy nem megfelelően viselte a védőszemüveget.

[74] tanú7, valamint az első kezelőorvos megnyilvánulása semmilyen módon nem befolyásolhatja a tényállás megállapítását, az említettek nem voltak jelen a baleset bekövetkezésekor, annak körülményei előttük nem voltak ismertek, a feltételezéseik bizonyítékként történő értékelése nem lehetséges, hiszen eljárásjogi akadályba ütközik.

[75] Az ítéltábla álláspontja szerint téves a bizonyítási kötelezettség kapcsán elfoglalt fellebbezési álláspont, éspedig az alábbiak miatt:

[76] E körben mindenekelőtt látni kell, hogy a munkavédelmi törvény és egyáltalán a munkajogi szabályok alkalmazása körében soha nem érvényesül törvénytörő állapot, illetve magatartás mellett szóló törvényi vélelem. Márpedig a felperest az Mvt. 60. § (1) bekezdés b) pontja szerint törvényi kötelezettség terhelte a neki biztosított egyéni védőeszköz rendeltetésének megfelelő használatára.

[77] Ebből viszont az is következik, hogy a felperes védőszemüveg használatának vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy ő a jogszabályi kötelezettségének eleget téve (melyre egyébként a munkavédelmi előírásai és a kapott munkavédelmi oktatás és a perben feltárt gyakorlata, valamint a végzett tevékenységgel, azaz a fűnyírással perben feltártan együtt járó szennyezettségi terhelés együttesen ösztönözte is őt) a védőeszközt megfelelően és rendeltetésszerűen viselte.

[78] A Pp. 265. § (1) bekezdése kimondja, hogy törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

[79] Tekintettel arra, hogy a bíróságnak abból kellett kiindulnia, hogy a felperes a rá vonatkozó szabályok megtartásával végezte a munkáját, azaz szabályosan viselte a védőszemüveget, ezért a bizonyítási érdek – ellentétben a fellebbezési állásponttal – nem ő rajta, hanem az alperesen nyugodott, azaz az alperest terhelte pernyertessége érdekében annak bizonyítási kötelezettsége, hogy a perbeli baleset oksági szinten egészben vagy részben arra volt visszavezethető, hogy a felperes nem vagy nem megfelelően alkalmazta az egyéni védőeszközt.

[80] Ezt viszont tényként a már fentebb kifejtettek szerint és miatt megállapítani nem lehetett a perben. Ehhez az sem volt elegendő, hogy az alperes pusztán hivatkozott arra, hogy megfelelő és elégséges eszközt biztosított a felperesnek olyan védőszemüveggel, amely teljes mértékben illeszkedik az emberi fej, illetve arc formájához, amely így sem oldalról, sem alulról nem engedi becsapódni az idegen testet az emberi szembe. Egyrészt az emberi fej és arc formája, ha nem is alapvetően, de a balesetet okozó fémszilánk kis méretére figyelemmel a jelen perbeli esetre nézve mégiscsak releváns mértékben eltérő, illetve az lehet, másrészt az orvosi dokumentáció alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy alulról érkezett a szemhéjon át a szemgolyóba a szilánk, amely körülmény a már fentebb írtak szerint is megtörtént, és az egyéb peradatokkal való összevetésével már önmagában cáfolja ezt a hivatkozást.

[81] Ezért sincs jelentősége – erre is utalt már az ítéltábla – annak, hogy a szemüveg egyébként objektíve megfelelő-e a neki, tehát a szemüvegnek és nem pedig a szemnek ütköző behatásokkal szembeni védelemre. A jelen perbeli esetben ugyanis nincs arra peradat, hogy a fémszilánk a szemüvegen keresztül, azt szét törve/ kilyukasztva, stb./ jutott volna el a felperes

szemébe, kizárólag ilyen tényállás mellett lenne ugyanis jelentősége annak, hogy a szemüveg milyen szabványoknak felelt meg és egyáltalán milyen műszaki, fizikai tulajdonsággal rendelkezik (rugalmas-e, törhetetlen, stb.).

[82] A szakértői véleménnyel kapcsolatos fellebbezési álláspont tehát mindezekre tekintettel nem foghatott helyt, és ugyanezek miatt döntő jelentősége nincs annak sem, hogy a felperes által alkalmazott fűkaszának milyen tartalmú a biztonsági előírásokkal kapcsolatos használati utasítása. Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy ennek a perbeli jelentősége inkább az, hogy az alperes már az ellenkérelméből, majd a fellebbezéséből is jól láthatóan már a baleset előtt is tudta, hogy a munkavédelmi előírásoknak megfelelő magatartás a részéről az lett volna, ha a fűkaszához biztonsági terelőt, a felperesnek pedig a szemüveg mellett arcvédő pajzsot is biztosít, ennek ellenére ezt mégsem tette meg.

[83] A fellebbezés munkaterület szükséges előzetes átvizsgálásának hiányosságaira való hivatkozásával kapcsolatban pedig azt kell látni, hogy a baleset közvetett okát képező csődarab a földből a tényállásban írtak szerint alig kiálló és így alig látható, valamint sem színében, sem megjelenésében egyáltalán nem feltűnő tereptárgyat képezett, így már arra sem lehet teljes bírói bizonyossággal következtetni, hogy a munkaterület érintett részének áttanulmányozása esetén észlelhető lett volna a magas fűben. Egyébként a szakértő is ezt véleményezte a szóban forgó kérdés kapcsán.

[84] Mindezekre tekintettel összességében az ítéltábla sem látott kellő ténybeli alapot az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alkalmazására, hiszen a felelősség alóli mentesülés alapjául a károsult munkavállaló olyan magatartása szolgálhat, amely a károsodásnak kizárólagos és egyben elháríthatatlan oka volt, de a 167. § (2) bekezdése alkalmazására sem, hiszen a munkavállaló részéről vétkes magatartást nem állapított meg. Az alperes tévesen hivatkozott a szakértői vélemény 4. pontjában adott szakértői válaszokra, azok ugyanis az alperes magatartásától nem függetleníthetők. A védőburkolat nélküli fűkasza használatának a megtagadását hogy elmulasztotta, az nem értékelhető a vétkesség körében, hiszen a hiányosságot jelezte, de a munkáltató képviselőjének kifejezett utasítására végezte el a rábízott feladatot, a munkaterület „élég alapos” átvizsgálásának kötelezettsége csak az adott helyszínen értelmezhető kötelezettség, a védőszemüveg használatának hiánya pedig nem bizonyosodott be.

[85] Azt azonban megjegyzi az ítéltábla is, hogy az Mt. 51. § (4) bekezdése alapján a munkáltató biztosítja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit, melyhez szorosan kapcsolódik az Mvt. 51. § (4) bekezdésében megfogalmazott követelmény, azaz ha valamely munkát egyidejűleg két vagy több munkavállaló végez, a biztonságos munkavégzés érdekében az egyik munkavállalót meg kell bízni a munka irányításával, és ezt a többiek tudomására kell hozni. Ezeknek az előírásoknak a betartásával biztosan megfelelő fűkasza és védőfelszerelés állt volna a munkavállalók – köztük a felperes – rendelkezésére, és a munka irányítójával biztosított lett volna az is, hogy a területet ellenőrizték előzetesen, és a szemén, arcán legyen mindenkinek a szemüveg az arcpajzs is. Ezek hiányában viszont az alperes a felelősség alól nem mentesülhet.

[86] A fellebbezés a marasztalás összecszerűségét alátámasztó ítéleti megállapításokat közvetetten célozta, nem tér ki arra, hogy az egyebekben a kármegosztás alkalmazásának hiányában eltűzött lenne. Az ítéltábla kiemeli, hogy a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges. A sérelemdíj iránti igény esetén a jogellenesség alapja a személyhez fűződő jog megsértése, melynek összege kapcsán a káreseménykori értékviszonyok, az egészségsérelem előtti egészségi állapot, a munkaképesség, a károsult életkora, a hátrányok végleges, vagy átmeneti jellege, a jövőben lehetséges pozitív, vagy negatív változások, a beszűkült lehetőségek, a károsult önellátási képessége értékelendők (Főváros Ítéltábla 2.Mf.31.268/2020/8.)

[87] Figyelemmel arra, hogy ezeket a körülményeket az elsőfokú bíróság megfelelően mérlegelte, így konkrét fellebbezési kérelem hiányában az ítéltábla mellőzte a megállapított sérelemdíj mértékének vizsgálatát. Megjegyzi ugyanakkor, hogy a sérelemdíj mértékének meghatározása során a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján egyre nagyobb szerepet jut *a jogsértés súlyának*, azaz, hogy a jogsértő mennyiben tért el a társadalmi normától elvárt magatartástól, valamint a *magánjogi büntető* funkciónak. A sérelemdíj intézménye tehát azon túl, hogy kompenzáció a károsultnak, a jogsértőnek is szól, azaz olyan megtorlást képez, ami kifejezi a jogsértés társadalmi elítélését és a jogalkotó rosszallását, azért, hogy a jogsértőt és másokat kellően visszatartsa a hasonló jogsértésektől.

[88] Így az ítéltábla álláspontja szerint nem alapos az a fellebbezési hivatkozás sem, hogy a felperes jelenlegi állapotában természetes kórokú megbetegedések is szerepet játszanak, mert az alperes nem fejtette ki, hogy ezt milyen mértékben és oksági láncolaton keresztül kéri figyelembe venni, és egyáltalán milyen szempontból tartja azt lényegesnek. Ugyanakkor a felperes testi épségét ért nagyon súlyos következményű és az egyik szemének látása teljes elvesztésével járó baleset alapján az elsőfokú bíróság által megállapított mértékű sérelemdíj e jogintézmény kiegészítő funkciójának érvényesülése érdekében is megfelelő mértékű, az nem tekinthető eltűzottnak.

[89] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a rendelkező részben foglaltak szerint az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[90] Az alperes a másodfokú eljárásban pervesztes lett, ezért az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján marasztalta a pernyertes felperes perköltségében, amelyet összecszerűségében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján 75 000 forint + áfa összegben állapított meg.

[91] A perben a feleket a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII törvény 3. § (1) bekezdés d) pontja alapján tárgyi költségfeljegyzési jog kedvezménye illette meg. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. 39. § (1) bekezdése és a 46. § (1) bekezdése alapján számított, feljegyzett illeték 240 000 forint, ami az alperes pervesztességére és illetékmentességére figyelemmel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2024. október 7.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke, Dr. Répássy Árpád sk. előadó bíró, Dr. Bakó Pál sk. bíró